

Kegrarion, doxastiká a stichiry 7. hlasu

***Bulharský rospev (BR)
ruténskej redakcie***

“Bulharský” stichirový nápev je iteratívny, s dvojformulovým jadrom. V ruténskych prameňoch nachádzame iba dva varianty melódie.

1. Starší ruténsky nápev.

Kegrarion – J289, VS

Doxastiká na veľkej večernej hlasu – VS, Slatina

Stichira (samopodoben *Ne k tomú*) – VS

Stich – J289, VS, L1816

2. Novší haličský nápev.

Kegrarion – Vorobkevič

Stichira (stichovna) – L1816, Doľnickij, Polotňuk

Stich – L1816

Starší ruténsky nápev

ГДН ВОЗЗВАХЪ:

Pramene: J289 // VS

J289

Г^рО-ПО-ДН ВО-ВЛ^р КТЕ-БѢ^к ОУ-СЛЫ-ШН МА^л ОУ-СЛЫ-ШН МА^л ГО- - ПО- - ДН.

VS

Г^рО-ПО-ДН ВО-ВЛ^р КТЕ-БѢ^к ОУ- - СЛЫ-ШН МА^л ОУ-СЛЫ- - - ШН МА^л ГО- - ПО- - ДН.

J289

Г^рО-ПО-ДН ВО-ВЛ^р КТЕ-БѢ^к ОУ-СЛЫ-ШН МА^л ВО-МН ГЛА^р МО- -ЛН-ТВН МО-Е- -А,

VS

Г^рО-ПО-ДН ВО-ВЛ^р КТЕ-БѢ^к ОУ- - -СЛЫ-ШН МА^л ВЗ-МН ГЛА^р МО- - -ЛН-ТВЫ МО-Е- - -А,

J289

Е-ГДА ВО-ХО- -ВЛ^р КТЕ-БѢ^к ОУ-СЛЫ- -ШН МА^л ГО- -ПО-ДН.

VS

Е-ГДА ВЗ-ХО- - - ВЛ^р КТЕ-БѢ^к ОУ-СЛЫ- - - ШН МА^л ГО- - ПО- - - - ДН.

J289

А СЛЪ Н-СПРА-ВН МО-ЛН-ТВА МО-А ЪА-КО КА-ДН-ЛО ПРЪ ТО-БО- - - Ю

VS

А СЛЪ Н-СПРА-ВН МО-ЛН- -ТВА МО-А ЪА-КО КА- -ДН- - -ЛО ПРЪ ТО-БО- - - Ю

J289

ВО-ДЪ-А-НІ-Е РЪ-КЪ МО-Е-Ю ЖЕ- -ВА ВЕ-ЧЕ-НА- - -А

VS

ВО-ДЪ-А-НІ-Е РЪ-КЪ МО-Е-Ю ЖЕ- - -ВА ВЕ-ЧЕ-НА- - -А

J289

ОУ-СЛЫ- -ШН МА ГО-ПО-ДН.

VS

ОУ-СЛЫ- - -ШН НА ГО- - ПО- - -ДН.

На Гдѣ възвѣхъ слава, ѿ нынѣ, вѣрородицѣ:

VS, Slatinský rukopis (*kritický prepis*)

1. **М**ЛА-ТИ ОУ-БО ПО-НА-СА ПА-ЧЕ ЁСТЕСВА БО-ГО- - - РО-ДИ-ЦЕ

2. ПРЕ-БЫ АЕ ДѢВОЮ ПА-ЧЕ СЛО- - ВА НІ РЛА- -ЗЛ- МА

3. НІ ЧЛ-ДЕ-СИ РО-ДЕ-ВА ТВОЕГО СКАЗАТИ ІА- ЗЫ НЕ-МО-АЕ,

4. ПРЕ-СЛАВЪ СЪЩЪ ЗЛА-ЧА- ТІ- - - А ТИ ЧН- -ТА- -А

5. НЕ-ПО-СТИ-АЕ Е Ш-БРА РО- - - ДЕ-НІ-А,

6. НІ- ДЕАЕ БО ХОЩЕ БО ПОБѢ-ДА-Е- - -СА Е- -СТЕ- -СВА ЧН,

7. ТІ-АЕ ТА ВЗ-СИ МІТѢ БОЖІ-Ю СЗ- -ВЪ-ДЪ-ЩЕ

8. МО-ЛН-МЗ ТИ СА ПРН- - АЕ- -НО МО-ЛН СПА- -СТИ- СА ДЪ-ША-МЗ

 НА- - -ШЫ.

На стѣхѣхъ Слѣва, ѿ нынѣ, вѣторѣдиченъ:

VS, Slatinský rukopis (kritický prepis)

По крѣ во владыице вѣснъ зѣныи пѣнѣ-гладъ -- ю-це во -- пѣ -- ѣ

бо-го- рѣ-дн-це оупо-ва- нѣ -- -- ѣ на-ше ѿ-бл-вн ны ѿ бѣмѣ-ны прѣ- грѣ-ше-нѣ

ѿ сѣ- -- си дѣ- ша на- -- ша.

Stichira: VS – s textom samopodobenu

Нѣ кто-мѣ воз-бл-наемн ѣсмы дѣ-ва ѿн -- -- во-на-го,

оупо-ва- -- нѣ- ѣ ѿ- -- мѣ- -- це

крѣ во го- -- спо- -- дн сла-ва те- -- -- бѣ

Stich:

J289
И́ то ѿзбави́ И́маѡ ѡ всѣ́ бѣ-зд-ко-ни́ ѡ-го.

VS
И́-ко оу́ те-бѣ ѡ́-цѣ-ще-ни́-е.

VS
Сла-ва ѡ-цѣ́ и́ сыну́ и́ свѡ-то-му́ дѡ-ху́, и́ нынѣ́ и́ по́сно и́ вѣ́ки вѣ́ко ѡ́-ми.

L1816
Сла-ва ѡ-цѣ́ и́ сыну́ и́ свѡ-то-му́ дѡ-ху́, и́ нынѣ́ и́ по́сно и́ вѣ́ки вѣ́ко ѡ́-ми.

Rozbor ruténskeho nápevu

Bulharský nápev stichír je dvojformulový s iteračným jadrom AB. Zvláštnosťou je, že majú obe rovnakú finálu *F*.

Formula A

Nepárna formula A je charakteristická jednoduchým až trojitým nástupom, spočívajúcim v zostupe od tónu *b* ku *G*. Ten sa neskôr zmenil na jednoduchú krátku deklamáciu na tóne *b*. Hlavná deklamácia na *a* je ukončená zostupom na *F*, čo sa v haličskej tradícii stráca. Nasleduje dlhý tón *G*, ktorý môže byť rôznym spôsobom rozdrobený. Vlastnú kadenciu tvorí spravidla sekvencia *aGF*.

The image shows two versions of Formula A: J289 and VS. Each version consists of two staves. The J289 version has a yellow vertical bar highlighting the first staff and a blue vertical bar highlighting the second staff. The VS version has a yellow vertical bar highlighting the first staff and a blue vertical bar highlighting the second staff. To the right of the VS version, there is a separate musical staff with a blue vertical bar highlighting a specific note.

Formula A nemá presvedčivú paralelu v nápeve tropárov či sedáľnov BR, ale ani v strednobyzantskej psalmódii. Porovnanie je však do istej miery možné v kontexte novobyzantských troparických melódii, a to špeciálne formúl s finálou *F*. Ani tu síce nenájdeme formulu s deklamačným tónom *a*, predsa však aspoň ostatné charakteristiky formuly F1 a F2 zodpovedajú ruténskej A.

The image compares Formula A with three other formulas: F1, Vor, and F2. Each formula is shown on two staves. A grey vertical bar highlights the first staff of each formula. A yellow vertical bar highlights the second staff of each formula. A blue vertical bar highlights the third staff of each formula. A green vertical bar highlights the fourth staff of each formula. The formulas are labeled as follows: Formula F1, Byz. 18.-20. stor., XR (Tod); Vor; Formula A, RI (VS); and Formula F2, Byz. 18.-20. stor., Vor.

Formula B – nižšia

Párna formula B má dva varianty. Ten nižší je štandardným iterovaným tvarom.

Two musical staves are shown. The top staff is labeled 'J289' and the bottom staff is labeled 'VS'. Both staves contain a sequence of notes with stems pointing downwards. A vertical grey bar highlights a section of the notes in the middle of both staves, and a vertical yellow bar highlights a section of notes towards the end of both staves.

Nižšia formula B má pomerne výraznú paralelu v novobyzantských (zvlášť rumunských) F2 a F4.

Four musical staves are shown, illustrating the relationship between different formulas. The top staff is labeled 'Formula F2, Byz. 18.-20. stor., Vor' and has a green highlight. The second staff is labeled 'Formula A, RI (J289)' and has a green highlight. The third staff is labeled 'Formula F4, Byz. 18.-20. stor., Cher' and has cyan, magenta, grey, and yellow highlights. The bottom staff is labeled 'Formula A, RI (VS)' and has cyan, magenta, grey, and yellow highlights. The highlights are vertical bars of color that align across the staves, showing the correspondence between the formulas.

Formula B – vyššia / konečná

Vyšší variant B je doložený raz na začiatku HV, ale najmä vo funkcii záverového popevku.

J289

vs

Stichirová formula B má presnú paralelu v troparickej a sedálnovej formule B – je jej typickou exegézou. V novobyzantskom kontexte jej v kadencii zodpovedá F0.

Formula B // stichira, J289

Tropár, sedálen, RI

Formula F0 // Byz. 18.-20. stor., PL

Formula B – konečná predĺžená

Doxastikon na konci radu stichír má predĺžený záver, čo znamená, že miesto očakávanej finály *F* nachádzame tón *G* a až dlhší melizmatický postup vedie k finále *F*.

vs

J289

Paralelu predĺzenej formule B nájdeme iba v sedáľnoch, tam je však kratšia.

Sedálen, 1229

Prípev

Stich má osobitný nápev, ktorého nástup je podobný ako vo formule A, avšak kadencia je kratšia a finála je *a*.¹

The image displays three musical staves, each representing a different version of a melodic phrase. The first staff is labeled 'J289', the second 'VS', and the third 'L1816'. Each staff shows a sequence of notes on a five-line staff. The notes are connected by stems, and some have flags. The first two staves (J289 and VS) are aligned vertically, with a grey shaded area highlighting the first four notes of each. The third staff (L1816) is shifted to the right, starting at the fifth note of the first staff. A second grey shaded area highlights the last four notes of the first two staves and the first four notes of the third staff. This visual comparison shows the structural similarities and differences between the three versions.

¹ V J289 má stich pokračovanie podobné predĺženému záveru. Je otázne, či naozaj ide o *fitu* na konci stichu, keďže v iných hlasoch takýto prvok J289 neuvádza. Predpokladáme, že ide o „zatúlané“ noty dlhého záveru piesne, ktorú redaktor mal pred sebou, ale nakoniec neprepísal.

Rozbor haličského nápevu

Haličský variant *bulharského* nápevu stichír má vo väčšine prameňov takmer zhodnú melódiu, len s nepatrnými rytmickými odchýlkami. Iba *kekragarion* u Vorobkeviča (s nepravidelnosťami zastierajúcimi pôvodnú myšlienku) sa výraznejšie líši od štandardu.

Formula A

Nepárna formula A je v haličskej tradícii jednoduchšia. Úvodný nástup sa zredukoval na krátku deklamáciu na tóne *b*. Kadencia sa zjednodušila a prijala prvky formuly B.

The image shows three staves of musical notation. The top staff is labeled 'vs' and contains a sequence of notes with a blue vertical bar highlighting a specific cadence. The middle and bottom staves are labeled 'Halič' and show a similar sequence of notes, with a cyan vertical bar highlighting the corresponding cadence. The notes are primarily eighth and sixteenth notes, with some rests.

Formula B

Párna formula B je v haličskej tradícii problematická. V stichire má nejasné ukončenie, plynule prechádzajúce do nasledujúcej A. U Vorobkeviča je pravdepodobne umelo vyrobená nová finála *b*, azda podľa vzoru tropárov, čo však prináša spornú, hoci nie zriedkavú funkčnú inverziu oboch iteratívnych formúl.

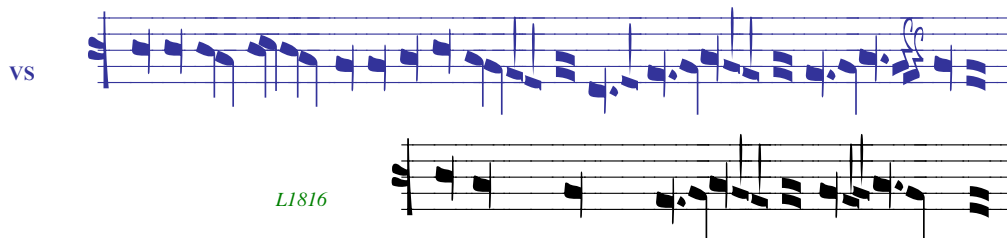
Melodickou paralelou k haličskej B nie je ani tak ruténska B ako skôr prípev.

The image shows four staves of musical notation. The top staff is labeled 'Prípev // L1816' and contains a sequence of notes with a grey vertical bar highlighting a specific cadence. The second staff is labeled 'Formula B // Polot' and shows a similar sequence of notes with a yellow vertical bar highlighting the corresponding cadence. The third staff is labeled 'Vorob' and shows a similar sequence of notes with a yellow vertical bar highlighting the corresponding cadence. The bottom staff is labeled 'Do'n, L1816' and shows a similar sequence of notes with a yellow vertical bar highlighting the corresponding cadence. The notes are primarily eighth and sixteenth notes, with some rests.

Predĺžený záver

Predĺžený záver nachádzame iba v L1816. So zachovaním podstaty nadväzuje na ruténsky predobraz.

vs

L1816

Prípev

Prípev v L1816 z melodického hľadiska nadväzuje na ruténsku formulu B a v haličskom kontexte predstavuje presnejší, dokončený variant formuly B.

L1816

